

RELATIEVERMOGENSRECHT

Relatievermogensrecht

[René DEKKERS]
Hélène CASMAN
Alain-Laurent VERBEKE
Elisabeth ALOFS

Derde editie

INTERSENTIA

Antwerpen – Gent – Cambridge

Relatievermogensrecht, Derde editie
[René Dekkers], Hélène Casman,
Alain-Laurent Verbeke en Elisabeth Alofs

  2023 Lefebvre Sarrut Belgium NV
Hoogstraat 139/6 – 1000 Brussel

ISBN 978-94-000-1541-8

D/2023/7849/63

NUR 822

Gedrukt in de Europese Unie

Verantwoordelijke uitgever: Paul-Etienne Pimont, Lefebvre Sarrut Belgium NV
Lay-out: Crius Group, Hulshout
Omslagontwerp: Danny Juchtmans / www.dsigngraphics.be

Alle rechten voorbehouden. Niets uit deze uitgave mag worden verveelvoudigd, opgeslagen in een geautomatiseerd gegevensbestand, of openbaar gemaakt, in enige vorm of op enige wijze, hetzij elektronisch, mechanisch, door fotokopieën, opnamen of enige andere manier, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever.

Ondanks alle aan de samenstelling van de tekst bestede zorg, kunnen noch de auteurs noch de uitgever aansprakelijkheid aanvaarden voor eventuele schade die zou kunnen voortvloeien uit enige fout die in deze uitgave zou kunnen voorkomen.

Dit boek is eveneens digitaal beschikbaar op www.jurisquare.be.

WOORD VOORAF BIJ DE DERDE EDITIE

Geïnspireerd door en schatplichtig aan het *Handboek Burgerlijk Recht* van René DEKKERS en in het bijzonder DEKKERS-CASMAN – Deel IV, willen we ook met deze derde editie van het boek *Relatievermogensrecht* de materie op een bevattelijke en beknopte wijze inzichtelijk maken. We proberen keer op keer door te dringen tot de kern van de zaak. Via DEKKERS, over CASMAN en VERBEKE, tot ALOFS omspannen we vier generaties van academici die een verantwoordelijkheid dragen voor het universitair onderwijs in het familiaal vermogensrecht.

Dit boek is dan ook in de eerste plaats een studieboek voor onze studenten van diverse vakken familiaal vermogensrecht aan de KU Leuven en aan de Vrije Universiteit Brussel. Wij schetsen de elementaire regels van het relatievermogensrecht. De tekst is beknopt en ook het voetnotenapparaat is beperkt gehouden. De doctrine wordt vermeld in een algemene bibliografie en in een specifieke literatuurlijst bij de aanvang van elk hoofdstuk.

Dit boek is niettemin ook een studieboek voor praktijkjuristen, voor advocaten, notarissen en magistraten. Niemand is ooit volleerd in het recht, en zeker niet in het familiaal vermogensrecht. Eenieder die in de praktijk complexe dossiers behandelt, weet hoe belangrijk het is om niet te verdrinken in al te technische details en zich niet te verliezen in oeverloze theoretische redeneringen. Om door de bomen het bos te blijven zien, moet men de basisconcepten beheersen en deze telkens weer kritisch, met een frisse en open blik, herbekijken vanuit het perspectief van een nieuwe concrete vraag of dossier.

In de eerste editie van dit boek hadden we de Huwelijksvermogenswet van 2018¹ en, waar relevant, de Erfwetten van 2017-2018² verwerkt. In de tweede editie hadden we ook reeds de relevante aspecten van het

---

¹ Wet van 22 juli 2018 tot wijziging van het Burgerlijk Wetboek en diverse andere bepalingen wat het huwelijksvermogensrecht betreft en tot wijziging van de wet van 31 juli 2017 tot wijziging van het Burgerlijk Wetboek wat de erfenissen en de giften betreft en tot wijziging van diverse bepalingen ter zake, *BS* 27 juli 2018, in werking getreden op 1 september 2018.

² Wet van 31 juli 2017 tot wijziging van het Burgerlijk Wetboek wat de erfenissen en de giften betreft en tot wijziging van diverse andere bepalingen ter zake, *BS* 1 september 2017, in werking getreden op 1 september 2018.

nieuwe Bewijsrecht (boek 8 BW³) en van het nieuwe Goederenrecht (boek 3 BW) geïntegreerd.⁴

Deze derde editie verschijnt nadat voor de invoering van het nieuw Burgerlijk Wetboek nog meer stappen zijn gezet. Enerzijds is het Huwelijksvermogensrecht (boek 2 titel 3 BW) en het Erfrecht (boek 4 BW) gecodificeerd⁵ en per 1 juli 2022 in werking getreden. We verwijzen naar deze codificatie in de tekst van deze editie als naar ‘de Codificatie van 2022’. Anderzijds zijn ook boek 5 BW (Verbintenissen)⁶ en boek 1 BW (Algemene bepalingen)⁷ per 1 januari 2023 in werking getreden.

We hebben er resoluut voor gekozen om in deze editie enkel het actuele recht te bespreken. We verwijzen dan ook uitsluitend naar de wetsbepalingen zoals ze van kracht zijn op het moment waarop dit boek verschijnt. Vragen inzake overgangsrecht behandelen we niet. Deze vragen zijn, wat het Huwelijksvermogensrecht betreft, vooral gerezen naar aanleiding van de hervormingen van 2018. We hebben ze dan ook uitvoerig behandeld doorheen de tekst in de vorige edities, waarnaar we hierbij verwijzen. De Codificatie van 2022 doet daarentegen geen nieuwe vragen inzake de toepassing in de tijd rijzen, omdat deze codificatie, zeker voor wat het Huwelijksvermogensrecht betreft, het bestaande recht codificeert. Bepalingen die anders dan voorheen verwoord worden, hebben een louter interpretatieve en geen innovatieve draagwijdte. Het gaat hier wel degelijk om een codificatie ‘à droit constant’. Wat het verbintenissenrecht en de Algemene bepalingen van het BW betreft, verwijzen we voor mogelijke vragen met betrekking tot de toepassing in de tijd naar de overgangsbepalingen en naar de commentaren daaromtrent.

---

³ Wet van 13 april 2019 tot invoering van een Burgerlijk Wetboek en tot invoeging van boek 8 “Bewijs” in dat wetboek, *BS* 14 mei 2019; in werking getreden op 1 november 2020.

⁴ Wet van 4 februari 2020 tot invoeging van boek 3 ‘Goederen’, *BS* 17 maart 2020, in werking getreden op 1 september 2021.

⁵ Wet van 19 januari 2022 houdende boek 2, titel 3, “Relatievermogensrecht” en boek 4 “Nalatenschappen, schenkingen en testamenten” van het Burgerlijk Wetboek, *BS* 14 maart 2022, in werking getreden op 1 juli 2022. Aan de bepalingen van deze wet zijn nog aanpassingen aangebracht, enerzijds door de wet van 28 april 2022 houdende boek 5 “Verbintenissen” van het Burgerlijk Wetboek, anderzijds door de wet van 30 juli 2022 om justitie menselijker, sneller en straffer te maken II, *BS* 8 augustus 2022.

⁶ Wet van 28 april 2022 houdende boek 5 “Verbintenissen” van het Burgerlijk Wetboek, *BS* 1 juli 2022, in werking getreden op 1 januari 2023.

⁷ Wet van 28 april 2022 houdende boek 1 “Algemene bepalingen” van het Burgerlijk Wetboek, *BS* 1 juli 2022, in werking getreden op 1 januari 2023.

Ten slotte kondigen we ook de nieuwe editie van het boek ‘*Erfrecht&Giften*’ aan. Ook dit zal in 2023 verschijnen. We sluiten graag af met een woord van dank. Enerzijds aan de medewerkers van de Vrije Universiteit Brussel en de KU Leuven die ons hebben bijgestaan, bijvoorbeeld voor het verzamelen van nieuwe bibliografische gegevens, in het bijzonder Hannelore Thijs en Stijn Debie van het KU Leuven Rector Dillemans Instituut Familiaal Vermogensrecht. Anderzijds aan de uitgeverij Intersentia, in het bijzonder Ruth Depraetere, voor de efficiënte behandeling van het manuscript.

De auteurs

Derde herwerkte editie – februari 2023

OVER DE AUTEURS

René DEKKERS (1909-1976) begon zijn academische loopbaan in 1936 als hoogleraar Romeins recht, na het behalen van een aggregaat hoger onderwijs over *La fiction juridique*. Hij doceerde aan de Université libre de Bruxelles, aan de Vrije Universiteit Brussel en aan de Rijksuniversiteit Gent. Later doceerde hij ook burgerlijk recht en wijsbegeerte van het recht. In Gent was hij decaan van de faculteit rechten. Hij is ook rector van de universiteit van Lubumbashi in Congo geweest (1966-1970). Hij publiceerde over rechtsgeschiedenis (*Bibliotheca belgica juridica*) en rechtsvergelijking (*Le droit privé des peuples*). Hij werkte mee aan de monumentale *Traité élémentaire de droit civil belge* van zijn leermeester Henri De Page. In zijn beknopte en heldere stijl schreef hij zowel de Franstalige *Précis de droit civil belge* als het Nederlandstalige *Handboek Burgerlijk Recht*, telkens in drie delen. De Nederlandse versie werd in de periode 2005-2010 in vier delen herwerkt; daar hebben zowel Hélène Casman als Alain-Laurent Verbeke toe bijgedragen.

Hélène CASMAN (°1948) is emerita gewoon hoogleraar aan de Vrije Universiteit Brussel (VUB), erenotaris en wetenschappelijk adviseur bij het Greenille Private Client Team @ Deloitte Legal. Aan de VUB was zij gedurende veertig jaar belast met het onderwijs in notarieel familie-recht en doceerde er ook zakenrecht en gezins- en familiaal vermogensrecht. Ze creëerde er het vak vereffening & verdeling. Tot voor kort was ze er ook directeur van de opleiding notariaat. Zij was decaan van de rechtsfaculteit aan de VUB, evenals vice-rector Studentenbeleid. Zij was ook hoogleraar zakenrecht aan de Universiteit Antwerpen en gewoon hoogleraar notariaat aan de Université libre de Bruxelles (ULB). Ze is plaatsvervangend raadsheer in het hof van beroep van Brussel en plaatsvervangend vrederechter in Brasschaat geweest. Zij was actief lid van de expertencommissie erfrecht en relatievermogensrecht o.l.v. toenmalig minister van Justitie Koen Geens, en was in die hoedanigheid nauw betrokken bij de hervorming die resulteerde in de Erfwetten 2017 en 2018. Zij heeft op verzoek van toenmalig minister Geens de tekst geschreven die als wetsvoorstel 1272 is ingediend met het oog op de codificatie van de boek 2, titel 3, en van boek 4 van het Burgerlijk Wetboek. Ze heeft actief deelgenomen aan alle besprekingen die tot de amendering en uiteindelijk goedkeuring van dit wetsvoorstel hebben geleid; zij heeft ook bijna alle amendementen geredigeerd.

Alain-Laurent VERBEKE (°1964) doceert sinds meer dan dertig jaar aan de KU Leuven nationaal, internationaal en notarieel familiaal vermogensrecht, bijzondere overeenkomsten, onderhandelen en bemiddelen, in de bachelor en master rechten en in de master notariaat. Hij is gewoon hoogleraar privaatrecht en onderhandelen & bemiddelen en directeur van het Rector Roger Dillemans Instituut Familiaal Vermogensrecht, tevens codirecteur van het Leuvens Centrum Notariaat en van het Instituut Contractenrecht. Aan de faculteit psychologie is hij covoorzitter van het Leuven Center for Collaborative Management (LCM) en kernteam lid van het KU Leuven Centre for Business Families. Hij is (co)promotor van talrijke doctoraten, in de rechten en in de psychologie. Hij is advocaat aan de balies van Brussel en Kortrijk, partner bij het Greenille Private Client Team @ Deloitte Legal, gespecialiseerd in de begeleiding van private clients.

Sinds 2007 is hij Visiting Professor of Law aan Harvard Law School en sinds 2008 Professor of Law & Negotiation aan UCP Lisboa Global School of Law. Hij is ook reeds bijna 25 jaar gewoon hoogleraar privaatrecht en rechtsvergelijking aan Tilburg University. Hij ontving de Francqui Leerstoel (VUB, 2010-2011), de Van Oosterwyck Leerstoel notarieel recht (VUB, 2003) en de KBC Chair in Family Wealth (Antwerp Management School, 2014-2015). In Harvard is hij verbonden aan het Program on Negotiation (PON).

Hij was actief lid van de expertencommissie erfrecht en relatievermogensrecht o.l.v. toenmalig minister van Justitie Koen Geens, en was in die hoedanigheid nauw betrokken bij de hervorming die resulteerde in de Erfwetten 2017 en 2018. Hij is door de Kamercommissie voor Justitie als expert geconsulteerd over de codificatie van boek 2, titel 3, en boek 4 van het Burgerlijk Wetboek.

Zie meer op www.law.kuleuven.be/fvr/nl/pdf/cvALV.

Elisabeth ALOFS (°1979) is voltijds hoofddocent aan de Vrije Universiteit Brussel (VUB), waar zij het familie- en familiaalvermogensrecht doceert in de bachelor, master en master na master notariaat. Zij is er tevens directeur van de master na master notariaat en voorzitter van de Vakgroep Privaat- en Economisch Recht. Zij is stichtend lid van de door het FWO erkende wetenschappelijke onderzoeksgemeenschap 'Rethinkin', die tot doel heeft het familierecht te herdenken. Zij is lid van het bestuur van de Vereniging voor Familierecht, een samenwerkingsverband van de instituten voor familierecht van de vijf Vlaamse rechtsfaculteiten.

Haar onderzoek situeert zich in het familierecht (in de brede zin) en het socialezekerheidsrecht en in het bijzonder op het snijvlak van beide rechtsgebieden. In dat domein schreef zij ook haar proefschrift: *Bescherming bij ontbinding van het huwelijk. Een onderzoek naar de houdbaarheid van het overlevingspensioen, het echtscheidingspensioen en de uitkering na echtscheiding*. Onder meer naar aanleiding van haar proefschrift werd in 2014 de regeling inzake het overlevingspensioen hervormd. Zij is (co)promotor van talrijke nationale en internationale projecten, en doctoraten en doctorandi in de rechten, en in het bijzonder in het personenrecht, familierecht, familiaalvermogensrecht, jeugdrecht, ADR/ODR, socialezekerheidsrecht en het welzijnsrecht.

Zie meer op <https://researchportal.vub.be/en/persons/elisabethalofs>.

INHOUD

Woord vooraf bij de derde editie.	v
Over de auteurs.	ix
Algemene bibliografie.	xvii
 <i>DEEL I.</i>	
<i>RELATIEVORMEN</i>	1
 <i>DEEL II.</i>	
<i>RELATIERECHT</i>	7
 Hoofdstuk 1. Wettelijke regeling van het samenwonen.	13
Afdeling I – Feitelijk samenwonen.	13
Afdeling II – Wettelijk samenwonen	15
Afdeling III – Huwelijks samenwonen.	18
 Hoofdstuk 2. Gezinsbescherming in elke relatievorm	23
Afdeling I – Gezinsbescherming bij huwelijk	24
Afdeling II – Gezinsbescherming bij wettelijke samenwoning	32
Afdeling III – Gezinsbescherming bij feitelijke samenwoning	34
 <i>DEEL III.</i>	
<i>RELATIEVERMOGENSRECHT</i>	37
 Hoofdstuk 1. Bij iedere relatie hoort een relatievermogensrecht	39
 Hoofdstuk 2. Aanvullend huwelijksvermogensrecht	41
 Hoofdstuk 3. Aanvullend relatievermogensrecht bij wettelijke samenwoning.	45
 Hoofdstuk 4. Aanvullend relatievermogensrecht bij feitelijke samenwoning.	47

DEEL IV.

HUWELIJKSVERMOGENSRECHT 49

Hoofdstuk 1. Wettelijk stelsel: gemeenschap van aanwinsten. 53

Afdeling I – Het begrip aanwinsten 54

Afdeling II – Het begrip gemeenschap 58

Afdeling III – Essentiële kenmerken van een gemeenschap 67

Afdeling IV – Eigen vermogens in een gemeenschapstelsel. 68

Hoofdstuk 2. Werking van de gemeenschap van aanwinsten als wettelijk stelsel 71

Afdeling I – Baten van de gemeenschap in het wettelijk stelsel 71

Afdeling II – Baten van de eigen vermogens in het wettelijk stelsel . . . 78

Afdeling III – Professionele goederen. 92

Afdeling IV – Levensverzekeringen 101

Afdeling V – Bewijs 112

Afdeling VI – Zakelijke subrogatie, belegging en wederbelegging . . 118

Afdeling VII – Schulden 123

Afdeling VIII – Rechten van de schuldeisers 128

Afdeling IX – Bestuur 137

Afdeling X – Beschermingsmaatregelen en sancties 145

Afdeling XI – Ontbinding, vereffening en verdeling 149

§ 1. Ontbinding 155

§ 2. Vereffening en verdeling 159

§ 3. Vergoedingsrekeningen 163

§ 4. Verrekening van de lasten 175

§ 5. Beheer van de onverdeeldheid 175

§ 6. Verdeling. 177

§ 7. Heling 184

§ 8. Kosten 185

§ 9. Schulden tussen echtgenoten 185

§ 10. Toepassing. 186

Hoofdstuk 3. Huwelijksovereenkomst 191

Afdeling I – Huwelijksovereenkomst, huwelijksvoorwaarden of huwelijkscontract. 192

Afdeling II – Huwelijksovereenkomst vóór het huwelijk 193

Afdeling III – Wijziging van de oorspronkelijke keuze	194
Afdeling IV – Bekwaamheidsvereiste	196
Afdeling V – Contractvrijheid en grenzen daarvan	198
Afdeling VI – Vormvoorwaarden voor alle huwelijksovereenkomsten	206
Afdeling VII – Uitwerking en kenbaarheid	208
Hoofdstuk 4. Conventionele gemeenschap	211
Afdeling I – Een andere dan de wettelijke gemeenschap	213
Afdeling II – Inbreng	217
Afdeling III – Algehele gemeenschap	223
Afdeling IV – Beperkte gemeenschap	226
Afdeling V – Clausules van vereffening	229
§ 1. Clausules betreffende vergoedingen	229
§ 2. Clausule van vooruitmaking	233
Afdeling VI – Clausules van verdeling	237
Afdeling VII – Verblijvingsbeding	240
Hoofdstuk 5. Huwelijksvoordelen	243
Hoofdstuk 6. Scheiding van goederen	259
Afdeling I – De scheiding van goederen als huwelijksstelsel	263
Afdeling II – Werking van het stelsel van zuivere scheiding van goederen	266
§ 1. Scheiding van actief	266
§ 2. Scheiding van passief	268
§ 3. Scheiding van bestuur	272
§ 4. Onverdeeldheid	274
§ 5. Schuldvorderingen tussen echtgenoten	282
§ 6. De aankoop van de gezinswoning	289
Afdeling III – Wettelijke correcties op de koude uitsluiting	293
Afdeling IV – Contractuele correcties op de koude uitsluiting	298
§ 1. Het grote misverstand rond de keuze voor een scheiding van goederen	298
§ 2. De rol van de notaris	301
§ 3. Correcties	302
§ 4. Correctie door organisatie van een onverdeeldheid	304
§ 5. Correctie door organisatie van een doelvermogen	306

§ 6. Het toegevoegd intern gemeenschappelijk vermogen	309
Afdeling V – Verrekenbedingen	312
§ 1. Wettelijke verrekening van aanwinsten	312
§ 2. Conventionele verrekenbedingen	325
§ 3. Forfaitair verrekenbeding in natura en toekenningsbeding ..	329
Afdeling VI – Huwelijksvoordelen in een stelsel van scheiding van goederen	332
Afdeling VII – Rechterlijke billijkheidscorrectie	336
 <i>DEEL V.</i>	
SAMENWONINGSVERMOGENSRECHT	345
 Hoofdstuk 1. Wettelijk(vermogensrechtelijk) kader voor samenwoners	
	353
Afdeling I – Bij wettelijke samenwoning	353
Afdeling II – Bij feitelijke samenwoning	357
 Hoofdstuk 2. Samenwoningsovereenkomst voor samenwoners	
	361
 Hoofdstuk 3. Schuldvorderingen tussen samenwoners	
	373
Trefwoordenregister	383

ALGEMENE BIBLIOGRAFIE

Naar deze werken wordt doorgaans niet meer verwezen in de beknopte bibliografieën bij de aanvang van ieder hoofdstuk.

Familiaal vermogensrecht (algemeen)

- BARBAIX, R., “Actuele ontwikkelingen familiaal vermogensrecht 2017” in *Tendensen Vermogensrecht 2018*, Antwerpen, Intersentia, 2018, 1-66.
- BARBAIX, R., *Handboek familiaal vermogensrecht*, Antwerpen, Intersentia, 2018, 1026 p.
- BARBAIX, R., *Familiaal vermogensrecht in essentie*, Antwerpen, Intersentia, 2018, 422 p.
- BARBAIX, R. en VERBEKE, A.L. (eds.), *Actuele knelpunten familiaal vermogensrecht*, Antwerpen, Intersentia, 2014, 220 p.
- BARBAIX, R. en VERBEKE, A.L., *Kernbegrippen familiaal vermogensrecht*, Antwerpen, Intersentia, 2014, 318 p.
- CASMAN, H., *Notarieel familierecht*, Gent, Mys & Breesch, 1991, 654 p.
- CASMAN, H., *Notarieel familierecht: studenteneditie 2015*, Herentals, Knops Publishing, 472 p.
- DEKKERS, R. en CASMAN, H., *Handboek burgerlijk recht, IV, Huwelijksstelsels, erfrecht en giften*, Antwerpen, Intersentia, 2010, 997 p.
- DEKKERS, R., CASMAN, H., VERBEKE, A.L. en ALOFS, E., *Erfrecht & Giften – De nieuwe Erfwetten 2017 en 2018*, Antwerpen, Intersentia, 2018, 364 p.
- DEKKERS, R., *Handboek van burgerlijk recht, Deel III, Huwelijksstelsels, erfrecht en giften*, Antwerpen, Standaard, 1971, 892 p.
- PINTENS, W., DECLERCK, C., DU MONGH, J. en VANWINCKELEN, K., *Familiaal vermogensrecht*, Antwerpen, Intersentia, 2010, 1345 p.
- VERBEKE, A., “De legitieme ontbloot of dood? Leve de echtgenoot!”, *TPR* 2000, 1111-1236 en in *Serie Ars Notariatus CXIII*, Deventer, Kluwer, 2002, 2de herziene editie, IX+99 p. (<http://ssrn.com/abstract=1753186>).
- VERBEKE, A. e.a. (eds.), *Handboek Estate planning, Algemeen deel. 7 delen*, Brussel, Larcier, 2004, 1e editie en 2009, 2e herziene editie.
- VERBEKE, A.L., “A new deal for Belgian Family Property Law” in *Liber amicorum Hélène Casman*, Antwerpen, Intersentia, 2013, 461-493 (<http://ssrn.com/abstract=2312659>).

Zie tevens:

- de overzichten van rechtspraak in *TPR*, *RCJB* en (*Les dossiers du*) *JT*;
- de periodieke overzichten van rechtspraak en rechtsleer in *Rechtskroniek voor het Notariaat*, *Patrimonium* en *Tendensen Vermogensrecht*;
- de periodieke bundeling van rechtspraak in VERBEKE, A.L. e.a. (eds.), *Rechtspraakfiches Familiaal Vermogensrecht*, edities 1 en 2 in *Bibliotheek Estate Planning*, edities 3 tot 7 in *Tijdschrift Estate Planning* (Intersentia);
- de bijdragen in *BEP – Bibliotheek Estate Planning* (Intersentia);
- de bijdragen in *TEP – Tijdschrift Estate Planning* (Intersentia).

